

Asia: VN/5303/2025

Lausuntopyyntö; Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain, Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain ja poliisilain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain, Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain ja poliisilain muuttamisesta

Sisäministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain, Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain ja poliisilain muuttamisesta sekä poliisin hallinnosta annetun asetuksen ja Poliisiammattikorkeakoulutusta annetun asetuksen muuttamisesta.

1. Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain, Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain ja poliisilain muuttamisesta

2. Hallituksen esitysluonnoksen liitteenä olevat asetusehdotukset

Kansallisarkisto kiittää mahdollisuudesta lausua esityksestä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan perustettavaksi poliisin reservi, jonka tarkoituksena on poliisin voimavarojen turvaaminen normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa, poikkeusoloissa ja puolustustilassa. Poliisin reservistä säädettäisiin poliisihallinnosta annettuun lakiin lisättävissä 15 k–15 n §:ssä.

Lakiehdotuksen 15 k §:n 4 momentin mukaan poliisi ylläpitäisi rekisteriä reservin hallinnoimiseksi.

Sivulla 21 todettujen säännöskohtaisten perustelujen mukaan ”rekisterin sisältämät henkilötiedot

saa säilyttää sellaisessa muodossa, jossa rekisteröity on tunnistettavissa vain niin kauan kuin on

tarpeen henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen kannalta, jonka jälkeen henkilötiedot on poistettava.

- - Rekisteriin liittyvät tiedot poistetaan välittömästi sen jälkeen, kun rekisteröity henkilö peruuttaa

suostumuksensa olla käytettävissä poliisin reserviin. Jos henkilö ei täytä enää reserviin kuulumisen edellytyksiä, henkilötiedot poistetaan rekisteristä.” Esitykseen ei sisälly säännöksiä poliisin reservin rekisterin arkistoinnista.

Kansallisarkiston näkemyksen mukaan 15 §:n 4 momentin perusteluja olisi hyvä täsmentää siten, että niihin sisällytettäisiin informatiivinen viittaus arkistointia koskevaan yleislakiin. Tämä varmistaisi, ettei muodostuvan tietoaineiston tietoja tuhota laissa säädetyn säilytysajan päätyttyä ilman, että otetaan huomioon arkistolainsäädännön säännökset ja Kansallisarkiston lakisääteinen arvonmäärittäminen.

Arkistointia sääntelee yleislakina arkistolaki (831/1994). Arkistolain 8 §:n 3 momentin nojalla Kansallisarkiston tehtävänä on päättää, mitkä asiakirjat tai asiakirjoihin sisältyvät tiedot säilytetään pysyvästi, tiedonhallintalain termein arkistoidaan.

On tärkeää huomioida, että tietojen poistaminen rekisteristä sen jälkeen, kun rekisteröity on perunut suostumuksensa tai ei enää täytä rekisteriin kuulumisen edellytyksiä, ei tarkoita tietojen lopullista hävittämistä eli tuhoamista, vaan niiden poistamista aktiivikäyttöisestä rekisteristä (KHO 2017:34). Yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679 ja tietosuojalaki (1050/2018) sallivat poistettavaksi säädettyjen henkilötietojen säilyttämisen ja muun käsittelyn yleisen edun mukaisessa arkistointitarkoituksessa.

Muodostuvan tietoaineiston mahdollisen arkistollisen arvon kannalta Kansallisarkisto kiinnittää huomiota myös säännöskohtaisten perustelujen toteutumukseen, jonka mukaan rekisterin henkilötietoja saisi säilyttää sellaisessa muodossa, jossa rekisteröity on tunnistettavissa vain niin kauan kuin se on henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen kannalta tarpeen, jonka jälkeen henkilötiedot olisi poistettava. Arkistoitaviksi määrättyjä ja arkistoituja tietoaaineistoja säilytetään pysyvästi ilman aikarajaa kansallisena kulttuuriperintönä ja tutkimustarkoituksiin, minkä vuoksi arkistoinnin yksi keskeinen tavoite on tietoaaineistojen autenttisuuden, luotettavuuden, eheyden ja käytettävyyden turvaaminen. Anonymisointi rajoittaa peruuttamattomasti tietoaaineistojen informaatioarvoa ja todistusvoimaisuutta sekä heikentää niiden käyttöarvoa tutkimuksessa. Tietosuoja-asetuksen 89 artiklan 1 kohdan sanamuodon perusteella henkilötietoja saa käsitellä yleisen edun mukaisissa arkistointitarkoituksissa myös tunnistettavassa muodossa silloin, kun käsittelyn tarkoituksen täyttäminen tätä edellyttää (HE 169/2025, s. 62).

Hallituksen esitysluonnoksen liitteenä olevat asetusehdotukset

-

Happonen Päivi
Kansallisarkisto

Valonen Tiina
Kansallisarkisto